

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. liepos 11 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Direktyva 2004/18/EB — Taikymo *ratione temporis* sritis — Viešųjų darbų koncesija — Viešojo subjekto parduodamas žemės sklypas — Šio subjekto parengtas viešųjų erdvių pertvarkymo nekilnojamojo turto projektas“

Byloje C-576/10

dėl 2010 m. gruodžio 9 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama M. van Beek, A. Tokár ir C. Zadra, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Nyderlandų Karalystę, atstovaujamą C. Wissels ir J. Langer,

atsakovę,

palaikomą

Vokietijos Federacinės Respublikos, atstovaujamos T. Henze ir J. Möller bei A. Wiedmann,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev ir J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. sausio 31 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2013 m. balandžio 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: olandų.

Sprendimą

1. Ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad pažeidusi Europos Sąjungos teisę viešųjų pirkimų srityje, būtent 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132) Eindhoveno savivaldybei suteikiant viešųjų darbų koncesiją, Nyderlandų Karalystė nesilaikė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 2 straipsnį ir III antraštinę dalį.

Teisinis pagrindas

2. Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2.

a) „Viešosios sutartys [Viešojo pirkimo sutartys]“ – tai dėl piniginės naudos [atlygintinos] vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.

b) „Viešojo darbų pirkimo sutartys“ – tai viešosios sutartys [viešojo pirkimo sutartys], kurių dalykas yra darbų arba darbo, susijusio su viena iš I Priede nurodytų veiklų, įvykdymas, arba įvykdymas ir suprojektavimas, arba darbo realizavimas bet kokiomis priemonėmis atitinkančiomis perkančiosios organizacijos nustatytais reikalavimais. Darbas yra tam tikrų statybos arba civilinės inžinerijos darbų, kaip visumos, rezultatas, kurio pakanka ekonominei ar techninei funkcijai atlikti.<...>

3. „Viešoji darbų koncesija [Viešųjų darbų koncesija]“ – tai tos pačios rūšies sutartis kaip ir viešojo darbų pirkimo sutartis, išskyrus tai, kad atlygis už atliktus darbus yra tik teisė naudotis darbo rezultatais arba tokia teisė kartu su mokėjimu.“

3. Pagal šios direktyvos 2 straipsnį perkančiosios organizacijos ūkio subjektams taiko vienodas sąlygas, jų nediskriminuoja ir veikia skaidriai.
4. Direktyvos 2004/18 III antraštinėje dalyje nustatytos taisyklės, susijusios su viešųjų darbų koncesijomis.
5. Direktyvos 2004/18 V antraštinėje dalyje esančio 80 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2006 m. sausio 31 d. priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai. <...>“

Faktinės bylos aplinkybės

6. Šis ginčas kilo dėl nekilnojamojo turto projekto įgyvendinimo Eindhoveno savivaldybėje (toliau – savivaldybė), plote tarp esamo Doornackers rajono ir naujo gyvenamojo rajono Tongelresche Akkers, kuris priklausė šiai savivaldybei (toliau – Doornackers centras).
7. 2001 m. rugpjūčio 7 d. mero ir savivaldybės tarybos narių kolegija (toliau – savivaldybės vykdomoji institucija) patvirtino nuomonę dėl Doornackers centro. Šiame dokumente išdėstyti socialinės paskirties centro (apimančio sveikatos priežiūros centrą ir žaidimų, integracijos bei studijų centrą, toliau – *SPILcentrum*) ir prekybos centro, kuriame taip pat yra butai, sukūrimo planai. 2001 m. rugsėjo

12 d. savivaldybės vykdomoji institucija patvirtino miesto plėtros planą, susijusį su Doornakkers centro projektu. Šiame plane apibrėžtos rajono sutvarkymo gairės ir numatyta infrastruktūra bei įranga siekiant integruoti Doornakkers ir Tongelresche Akkers rajonus.

- 8 2002 m. balandžio 23 d. savivaldybės vykdomoji institucija patvirtino nuomonę „Doornakkers centro vystytojo pasirinkimas“ (toliau – 2002 m. balandžio 23 d. nuomonė), kurią savivaldybės vidaus tarnybos parengė 2002 m. balandžio 11 d. Šioje nuomonėje nurodyti kriterijai, taikytini pasirenkant sklypą, kuriuose turėtų būti vykdomas Doornakkers centro projektas, pirkėją. Joje pažymėta, kad pardavimo sutartyje turi būti laikomasi „savivaldybės nustatytų pagrindinių sąlygų ir gairių, t. y. specifikacijų“, ir kad ji turėtų „atitikti <...> pirkėjų (galutinių vartotojų) pageidavimus“. Joje taip pat nurodyta: „tai, kad savivaldybė pasirinko pardavimą nustatytomis sąlygomis, reiškia, jog nebus skelbiamas konkursas ir taikomos viešųjų pirkimų taisyklės“.
- 9 Ankstesniame punkte minėtose pagrindinėse sąlygose ir gairėse, be kita ko, nustatytos pastatų funkcijos ir aukštis pagal miesto plėtros planą. Jose numatyta butų ir būstų statyba, esamo sveikatos priežiūros centro plėtra, dviejų pagrindinių vietovių jungiamoji zona, geras prieinamumas, požeminė automobilių stovėjimo aikštelė, atitinkanti savivaldybės nustatytas automobilių statymo taisykles, vertingų žaliųjų zonų išsaugojimas ir aikštės bei naujo rajono parko sukūrimas.
- 10 Pagal 2002 m. balandžio 23 d. nuomonę bendrovėms *Hurks Bouw en Vastgoed BV* (toliau – *Hurks*) ir *Haagdijk BV* pasiūlyta pateikti planus.
- 11 2003 m. liepos 15 d. sprendimu savivaldybė pasirinko *Hurks* kaip Doornakkers centro vystytoją ir iš anksto numanomą kontrahentą.
- 12 Nuo 2003 m. liepos mėn. iki 2005 m. spalio mėn. *Hurks* patikslino savo statybos projektų bendrąjį planą, kurį savivaldybė patvirtino 2006 m. vasario 14 d. Siekdamas įgyvendinti šį planą savivaldybė ir *Hurks* sudarė „bendradarbiavimo sutartį“, kurią *Hurks* pasirašė 2007 m. birželio 12 d., o savivaldybė – 2007 m. liepos 16 d. (toliau – bendradarbiavimo sutartis).
- 13 Iš šios sutarties F konstatuojamosios dalies matyti, kad savivaldybė ir *Hurks* susitarė dėl *SPILcentrum* sutvarkymo ir įgyvendinimo. Šalys susitarė, kad *SPILcentrum* apims butus, esamo sveikatos priežiūros centro išplėtimą ir požeminę automobilių stovėjimo aikštelę, komercinį centrą su būstais, kita požemine automobilių stovėjimo aikštele ir butus. Buvo numatyta, kad *Hurks* įgyvendins šiuos darbus savo rizika ir savo sąskaita. Siekdamas įgyvendinti šiuos projektus, savivaldybė ir *Hurks* taip pat susitarė dėl savivaldybės žemės sklypų pardavimo *Hurks*.
- 14 Lygiagrečiai šioms deryboms 2007 m. vasario 13 d. savivaldybė pasirinko fondą *Woonbedrijf* kaip *SPILcentrum* savininką. Šiuo tikslu 2008 m. balandžio 15 d. savivaldybė ir fondas *Woonbedrijf* pasirašė bendradarbiavimo sutartį.

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

- 15 Gavusi skundą dėl Doornakkers centro projekto skyrimo sąlygų, Komisija 2008 m. liepos 2 d. raštu paprašė Nyderlandų Karalystės pateikti informacijos dėl šio projekto. Ši valstybė narė atsakė 2008 m. gruodžio 19 d. raštu.
- 16 2009 m. vasario 24 d. Komisija išsiuntė jai oficialų pranešimą, pagrįstą Sąjungos teisės viešųjų pirkimų srityje, būtent Direktyvos 2004/18, pažeidimu. Nyderlandų Karalystė atsakė 2009 m. birželio 30 d. raštu; ji tvirtino, be kita ko, kad Direktyva 2004/18 netaikytina *ratione temporis*.

- 17 2009 m. spalio 9 d. Komisija pateikė pagrįstą nuomonę, kurioje iš esmės patvirtino oficialiame pranešime išreikštą poziciją, ir argumentus, skirtus įrodyti, kad Direktyva 2004/18 taikytina nagrinėjamu atveju. Komisija taip pat paragino Nyderlandų Karalystę per du mėnesius imtis būtinų priemonių.
- 18 2009 m. gruodžio 8 d. ši valstybė narė atsakė į pagrįstą nuomonę. Atsakyme ji nesutiko su Komisijos pozicija dėl Direktyvos 2004/18 pažeidimo ir, remdamasi 2000 m. spalio 5 d. Sprendimu *Komisija prieš Prancūziją* (C-337/98, Rink. p. I-8377, 36 ir 37 punktai), dar kartą nurodė, kad bylos aplinkybėms taikytina ne Direktyva 2004/18, o 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 163).
- 19 Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 20 2011 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Vokietijos Federacinei Respublikai leista įstoti į bylą palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus.

Dėl ieškinio

Dėl priimtimumo

Šalių argumentai

- 21 Nyderlandų Karalystė nurodo du nepriimtimumu pagrįstus prieštaravimus.
- 22 Pirma, ji tvirtina, kad Komisijos ieškinys nepriimtinas, nes ji naudojo dokumentais, dėl kurių Nyderlandų Karalystė negalėjo pateikti pastabų ikiteisminiame etape, ir taip buvo pažeista jos teisė į gynybą.
- 23 Iš tiesų Nyderlandų Karalystei atsakius į pagrįstą nuomonę Komisija 2010 m. gegužės 12 d. raštu paprašė šios valstybės narės pateikti tam tikrus dokumentus, įskaitant 2010 m. sausio 15 d. susitarimo protokolą dėl *SPILcentrum* ir dėl jo sudarytą bendradarbiavimo sutartį tarp savivaldybės ir fondo *Woonbedrijf*. Pastaroji Komisijai perduota 2010 m. birželio 11 d. užsienio reikalų ministro laišku, nurodžius, kad Komisija neturėtų naudoti šios informacijos per šią procedūrą.
- 24 Be to, Nyderlandų Karalystė kaltina Komisiją, kad į procedūrą įtraukė tris dokumentus, kurie nebuvo pridėti prie 2010 m. birželio 11 d. laiško, taip pat nebuvo aptarti per ikiteisminę procedūrą. Tai yra 2008 m. kovo 18 d. Eindhoveno savivaldybės tarybos informacinis raštas dėl būstų plėtros, savivaldybės inicijuotos 2005–2010 m. laikotarpiu, 2009 m. spalio 6 d. administracijos įsakymas „2009 m. laikinoji būsto statybos projektų skatinimo tvarka“ ir informacinis pranešimas iš Būsto, teritorijų tvarkymo ir aplinkos ministerijos interneto svetainės.
- 25 Antra, anot Nyderlandų Karalystės, Komisija išplėtė ginčo dalyką, palyginti su ikiteisminiu etapu.
- 26 Iš tiesų, siekdama įrodyti, kad tai yra atlygintina sutartis, Komisija tik ieškinyje pirmą kartą teigė, kad savivaldybei suteikta „paslauga“. Ikiteisminiame etape siekdama įrodyti, kad tai yra tokia sutartis, Komisija kalbėjo tik apie „atlygį“, kurį savivaldybė suteikė *Hurks*. Taigi Komisija ieškinyje suformulavo naują kaltinimą ir taip pažeidė Teisingumo Teismo praktiką (2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-458/08, Rink. p. I-11599, 43 punktas).
- 27 Komisija prašo atmesti visus šiuos argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 28 Kalbant apie pirmąjį nepriimtinumą pagrįstą prieštaravimą, reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Komisijos valstybei narei adresuotame oficialiame pranešime, o vėliau jos išsiųstoje pagrįstoje nuomonėje apibrėžiamas ginčo dalykas, kuris nuo tol nebegali būti išplėstas. Iš tiesų galimybė suinteresuotajai valstybei narei pateikti savo pastabas, net jeigu ši mano neprivalanti ja pasinaudoti, yra esminė Sutartyje nustatyta garantija, ir jos laikymasis yra esminis procedūros, per kurią pripažįstamas valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymas, teisėtumo formos reikalavimas. Todėl pagrįstoje nuomonėje ir Komisijos pareikštame ieškinyje turi būti nurodyti tie patys kaltinimai, kokie buvo nurodyti oficialiame pranešime, kuriuo pradėta ikiteisminė procedūra (žr. 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-186/06, Rink. p. I-12093, 15 punktą ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-535/07, Rink. p. I-9483, 41 punktą).
- 29 Beje, Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad iš esmės negali būti draudžiama Komisijai pateikti papildomų duomenų, kuriais siekiama proceso Teisingumo Teisme etape pagrįsti tariamo pažeidimo bendrumą ir pastovumą (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-494/01, Rink. p. I-3331, 37 punktas ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-189/07, 29 punktas).
- 30 Anot Nyderlandų Karalystės, keturis dokumentus, kurie pirmą kartą pateikti ieškinyje, Komisija naudojo siekdama patvirtinti tiesioginį ekonominį savivaldybės interesą įgyvendinant Doornakkers centro projektą, taigi ir atlygintiną jos ir *Hurks* sudarytos sutarties pobūdį.
- 31 Tačiau, kaip išvados 31 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Komisijos pateikti dokumentai, dėl kurių naudojimo prieštarauja Nyderlandų vyriausybei, susiję tik su faktine situacija, kuri buvo nagrinėta per ikiteisminę procedūrą, ir jais siekiama tik paaiškinti kaltinimą, pareiktą per tą procedūrą.
- 32 Šiomis aplinkybėmis Komisija galėjo pasinaudoti šiais dokumentais siekdama patvirtinti kaltinimą, suformuluotą oficialiame pranešime, susijusį su viešųjų darbų koncesijos sutarties egzistavimu, kurios atlygintinas pobūdis yra viena iš jos sąlygų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją* 36 punktą).
- 33 Todėl pirmąjį nepriimtinumą pagrįstą prieštaravimą reikia atmesti.
- 34 Kalbant apie antrąjį nepriimtinumą pagrįstą prieštaravimą, reikia priminti, kad nors tiesa, jog pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dalykas apibrėžiamas per šioje nuostatoje numatytą ikiteisminę procedūrą, todėl Komisijos pagrįsta nuomonė ir ieškinys turi būti pagrįsti identiškais kaltinimais, vis dėlto šis reikalavimas nereiškia, kad jų formuluotės turi visada visiškai sutapti, jeigu ginčo dalykas nebuvo išplėstas ar pakeistas (2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Suomiją*, C-229/00, Rink. p. I-5727, 44 ir 46 punktai; 2005 m. liepos 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-433/03, Rink. p. I-6985, 28 punktas ir 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Suomiją*, C-195/04, Rink. p. I-3351, 18 punktas).
- 35 Taigi Komisija ieškinyje gali patikslinti pirminius kaltinimus, tačiau su sąlyga, kad nepakeičia ginčo dalyko (minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją* 38 punktas ir minėto 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Suomiją* 18 punktas).
- 36 Nagrinėjamu atveju paprastai skaitant oficialųjį pranešimą, pagrįstą nuomonę ir Teisingumo Teisme pareiktą ieškinį atrodo, kad Komisija nepakeitė ginčo dalyko vykstant procedūrai dėl įsipareigojimų neįvykdymo.
- 37 Iš tiesų iš visų šių dokumentų aiškiai matyti, kad Komisija siekia, kad būtų pripažinta, jog „Nyderlandų Karalystė nesilaikė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir III antraštinę dalį“.

- 38 Konkrečiau kalbant, Komisija pagrįstoje nuomonėje savivaldybę kaltina sudarius su *Hurks* ne bendradarbiavimo, o viešųjų darbų koncesijos sutartį, kurios egzistavimas priklauso visų pirma nuo šios sutarties atlygintino pobūdžio.
- 39 Ieškinyje, nors ir pakartojusi tą patį kaltinimą, Komisija nurodė 2010 m. kovo 25 d. Sprendimą *Helmut Müller* (C-451/08, Rink. p. I-2673), kuriame Teisingumo Teismas patikslino atlygintinos sutarties sąvoką. Šie patikslinimai, kuriais, beje, tęsiama su šia sąvoka susijusi teismo praktika, buvo susiję su paslauga, kurią perkančioji organizacija gauna už atlygį pagal viešojo pirkimo sutartį.
- 40 Tai darydama Komisija tik detalizuoja argumentus, patvirtinančius jos išvadą dėl savivaldybės ir *Hurks* sudarytos sutarties atlygintino pobūdžio, kurie jau buvo bendrai nurodyti oficialiame pranešime ir pagrįstoje nuomonėje, taigi nepakeitė ginčo dalyko (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 29 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 47 punktą).
- 41 Kadangi antrąjį Nyderlandų Karalystės nepriimtinumą pagrįstą prieštaravimą taip pat reikia atmesti, Komisijos ieškinį būtina pripažinti priimtiniu.

Dėl esmės

Šalių argumentai

- 42 Ieškinyje Komisija pirmiausia nagrinėjo Direktyvos 2004/18 taikymo srities *ratione temporis* klausimą, kurį Nyderlandų Karalystė iškėlė ikiteisminiame etape.
- 43 Priminusi, kad Direktyva 2004/18 turėjo būti perkelta į valstybių narių nacionalinę teisę vėliausiai iki 2006 m. sausio 31 d., Komisija pažymi, kad bendradarbiavimo sutartį abi šalys pasirašė tik 2007 m. liepos 16 d., t. y. praėjus beveik 18 mėnesių po to, kai pasibaigė minėtam perkėlimui nustatytas terminas.
- 44 Komisijos nuomone, nors tiesa, kad savivaldybė iki šios datos jau buvo priėmusi tam tikrus sprendimus, įskaitant pasirinkti *Hurks* kaip vystytoją ir kontrahentą, vis dėlto tik po 2006 m. vasario 14 d., kai savivaldybė patvirtino *Hurks* pateiktą bendrąjį planą, pradėtos derybos dėl esminių bendradarbiavimo sutarties elementų.
- 45 Iš tiesų iš 2007 m. gegužės 22 d. savivaldybės rašto matyti, kad dėl bendradarbiavimo sutarties turinio ji ir *Hurks* derėjosi daugiau nei metus. Derybos buvo susijusios, pirma, su klausimu, ar savivaldybė turėtų pirkti iš *Hurks* dalį atliktų darbų, visų pirma *SPILcentrum*, siekiant išvengti, kad *Hurks* viena prisiimtų viso projekto finansinę riziką, ir, antra, su klausimu dėl finansinės naštos paskirstymo, kalbant apie viešųjų erdvių, kaip antai aikštės ir parko, įrengimą.
- 46 Šiuo klausimu, Komisijos nuomone, Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią viešųjų pirkimų procedūros turi būti atliktos iš naujo, jei buvo pakeista viena iš esminių sutarties sąlygų, todėl turi būti sudaryta nauja sutartis (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 44 punktą), *a fortiori* taikoma situacijai, kaip antai nagrinėjamai šiuo atveju.
- 47 Komisija papildomai pažymi, kad kai 2002 m. balandžio 23 d. savivaldybė nusprendė pasiūlyti dviem ūkio subjektams parengti planus, ji visiškai nepatvirtino sutarties, kuri turėjo būti sudaryta, esminių charakteristikų ir net nenustatė, ar tai bus viešojo pirkimo sutartis, ar koncesija.
- 48 Taigi, anot Komisijos, derybos tarp savivaldybės ir *Hurks* dėl visų ar bent esminių bendradarbiavimo sutarties sąlygų faktiškai pradėtos tik po datos, kurią Direktyva 2004/18 turėjo jau būti perkelta. Todėl ir atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką pagal minėtą Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* Komisija mano, kad ši direktyva taikytina nagrinėjamu atveju.

- 49 Nyderlandų Karalystė iš esmės tvirtina, kad būtent 2002 m. balandžio 23 d. nuomonės patvirtinimo sprendimas, kuriuo savivaldybės vykdomoji institucija numatė tik parduoti žemės sklypą ir palikti jį sutvarkyti vystytojui, yra lemiamą aplinkybę siekiant patikrinti, ar Direktyva 2004/18 taikoma *ratione temporis*.
- 50 Tuo remdamasi Nyderlandų Karalystė daro išvadą, kad ginčas kilo prieš pasibaigiant Direktyvos 2004/18 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui. Tačiau iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad reikšminga ne sutarties sudarymo data, o sprendimo, kurio atžvilgiu tvirtinamas Sąjungos teisės pažeidimas, data.
- 51 Remiantis Komisijos teiginiu, kad lemiamas momentas buvo tada, kai faktiškai egzistavo „visos ar bent esminės [bendradarbiavimo] sutarties sąlygos“, būtų klaidingai aiškinamas minėtas Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją*.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 52 Kaip generalinis advokatas priminė išvados 56 punkte, taikytina yra direktyva, galiojanti tuo momentu, kai perkančioji organizacija pasirenka procedūrą, kurios laikysis, ir galutinai išsprendžia klausimą, ar privaloma iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 36 ir 37 punktus).
- 53 Iš tiesų taikytinos teisės nustatymas remiantis sprendimo dėl sutarties sudarymo data prieštarautų teisinio saugumo principui, nes ši data žymi procedūros pabaigą, o perkančiosios organizacijos sprendimas iš anksto skelbti konkursą ar ne paprastai priimamas pradiniu šios procedūros etapu (minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 40 punktas).
- 54 Tačiau tame pačiame sprendime Teisingumo Teismas pažymėjo, kad jei po šio sprendimo pradėtos derybos iš esmės skiriasi nuo jau įvykusių derybų, todėl jos gali parodyti šalių valią iš naujo susitarti dėl esminių sutarties sąlygų, galėtų būti pateisinamas direktyvos, kurios perkėlimo terminas baigėsi po šio sprendimo datos, nuostatų taikymas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 44 punktą).
- 55 Nagrinėjamu atveju, pirma, reikia konstatuoti, kad sprendimas įgyvendinti Doornakkers centro nekilnojamojo turto projektą iš anksto neskelbiant konkurso priimtas tada, kai savivaldybės vykdomoji institucija patvirtino 2002 m. balandžio 23 d. nuomonę.
- 56 Iš tiesų iš šios nuomonės 2.5 punkto matyti, jog tai, kad savivaldybė pasirinko pardavimą nustatytomis sąlygomis, „reiškia, kad nebus skelbiamas konkursas ir taikomos viešųjų pirkimų taisyklės“.
- 57 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti Komisijos argumentą, kad kai savivaldybė nusprendė pagal 2002 m. balandžio 23 d. nuomonę pasiūlyti dviem ūkio subjektams parengti planus, ji dar nebuvo nusprendusi, ar tai bus viešojo pirkimo sutartis, ar koncesija.
- 58 Taigi 2002 m. balandžio 23 d. nuomonės patvirtinimo sprendimas iš esmės yra sprendimas, kurio atžvilgiu gali būti teigiamas Sąjungos teisės pažeidimas ir kurio data lemia tokiam tvirtinimui taikytiną teisę (šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 15 d. Sprendimo *Hochtief ir Linde-Kca-Dresden, C-138/08, Rink. p. I-9889, 29 punktą*).
- 59 Antra, kalbant apie Komisijos argumentą, susijusį su tuo, kad savivaldybė „procedūros“ pradžioje privalomai neapibrėžė esminių koncesijos sąlygų ir charakteristikų, o sutarties turinys ir esminės jos sąlygos liko priklausomos nuo derybų su *Hurks* eigos, reikia pažymėti, pirma, kad pati Komisija ieškiniu 76 punkte teigia, jog iš 2002 m. birželio mėn. savivaldybės kandidatams – vystytojams pateikto informacinio dokumento matyti, kad ji jau „turėjo pakankamai aiškią nuomonę dėl laukiamo

rezultato“. Komisijos teigimu, šiame dokumente buvo „informacija dėl statinių skaičiaus, maksimalaus pastatų aukščio, bendros komercinio pastato krypties, įėjimų į sveikatos priežiūros centrą vietos ar net tam tikrų rajono parko funkcijų atnaujinimo“.

- 60 Antra, Komisija ieškinio 77 punkte pripažino, kad palyginus bendradarbiavimo sutarties 1.1 straipsnį ir informacinį dokumentą „matyti, kad iš esmės pastatų, kurie turi būti pastatyti, paskirtį [savivaldybė] nustatė dar 2002 m.“
- 61 Trečia, kaip išvados 70 ir 71 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, aplinkybė, jog dėl finansinės rizikos paskirstymo dėl tam tikrų projekto dalių, susijusių su *SPILcentrum*, ir įsipareigojimo sutvarkyti viešąsias erdves galėjo būti galutinai nuspręsta po 2002 m. balandžio 23 d. nuomonės priėmimo, nėra esminė. Iš tiesų, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, nė vienas iš šių dviejų konkrečių Doornackers centro projekto aspektų negali būti laikomas turinčiu iš esmės skirtingų charakteristikų, nei numatytos iš pradžių (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 44 punktą ir 2008 m. birželio 19 d. Sprendimo *pressetext Nachrichtenagentur, C-454/06*, Rink. p. I-4401, 34–37 punktus).
- 62 Todėl prielaidos, kuriomis pagrįsta šio sprendimo 46 punkte nurodyta Teisingumo Teismo praktika, kuria remiasi Komisija, t. y. esminių sutarties sąlygų pakeitimas, ir dėl to reikalavimas sudaryti naują sutartį, nepatvirtintos šiuo atveju.
- 63 Atsižvelgiant į tai, kad tiek savivaldybės pasirinkimas iš anksto neskelbti konkurso dėl Doornackers centro projekto, tiek esminės šio projekto charakteristikos aiškiai matyti iš 2002 m. balandžio 23 d. nuomonės, t. y. kai Direktyva 2004/18 dar net nebuvo priimta, reikia konstatuoti, kad ji netaikoma *ratione temporis*.
- 64 Kadangi Komisijos ieškiniu konkrečiai siekiama, kad būtų konstatuota, jog Nyderlandų Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir III antraštinę dalį, darytina išvada, kad ieškinį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 65 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Nyderlandų Karalystė prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas.
- 66 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.